

Referentie: Park Rozenburg in Rotterdam (2018)

Albers Adviezen Historische Parken, Anja Guinée - Landschapsarchitectuur

Opdrachtgever: Gemeente Rotterdam

Contactpersoon:

Denise Güth/Marie José van Ansem

Beleidsmedewerker

Gemeente Rotterdam

Team Bureau Monumenten en Cultuurhistorie

06-12820089/06-22511276

Website: www.rotterdam.nl/monumenten

Inleiding

De gemeente Rotterdam verwierf in 1895 de buitenplaats Rozenburg, gelegen in Kralingen. Het doel daarvan was grond te bezitten die nodig was om een doorgaande weg langs de zuidkant van de Kralingse Plas aan te leggen en een villapark te ontwikkelen. In 1911 werd ook de naastgelegen buitenplaats Vredenhof aangekocht om hoogwaardige woonbebouwing te realiseren. Nadat verschillende ontwerpen voor een villapark met een groter of kleiner wandelpark waren afgekeurd, volgde in 1916 het raadsbesluit voor de aanleg van beide volgens een plan van stedenbouwkundige P. Verhagen en 'tuinbouwkundige' A. Lebbink.

Het ensemble van wandelpark en villapark van Park Rozenburg is nu een gemeentelijk monument en onderdeel van het beschermd stadsgezicht Kralingen Midden. Het ten opzichte van de bebouwde omgeving lager gelegen wandelpark heeft te kampen met ernstige wateroverlast. Dit noodzaakte de gemeente tot het op korte termijn nemen van maatregelen. Alvorens een plan van aanpak daarvoor op te stellen, was het nodig inzicht te hebben in de historische aanleg van het park en wat daarvan bewaard is gebleven. Daartoe hebben Lucia Albers (Albers Adviezen) en Anja Guinée (Anja Guinée – Landschapsarchitectuur) een Cultuurhistorische Verkenning (CV) uitgevoerd.

Inhoud van de CV

De CV omvat de aanleggeschiedenis, de huidige staat van het park en de veranderingen in de ruimtelijke opbouw. Verder een cultuurhistorische en tuinhistorische waardering en een hoofdstuk aanbevelingen, waarin een kleine uitwerking is opgenomen.

Korte impressie van de resultaten

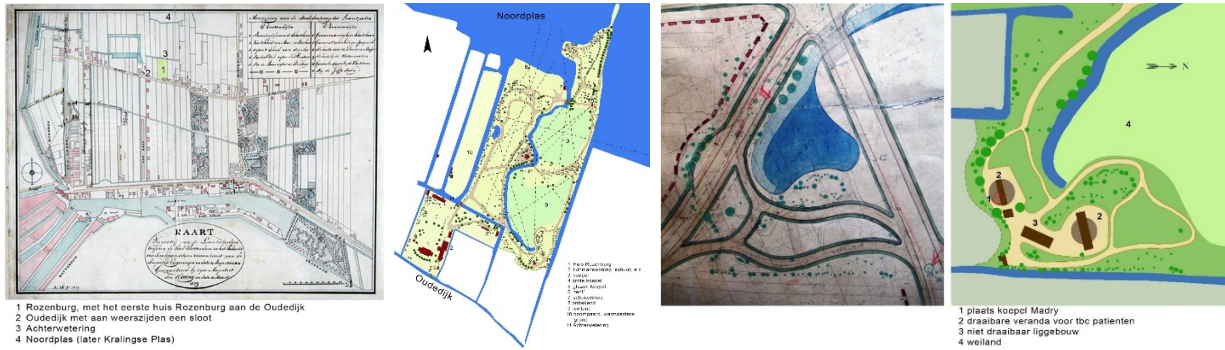
In het veendorp Kralingen werden vanaf de 17de eeuw buitenplaatsen aangelegd langs de Oude Dijk.

Het 19de eeuwse park (foto Stadsarchief Rotterdam- SAR)

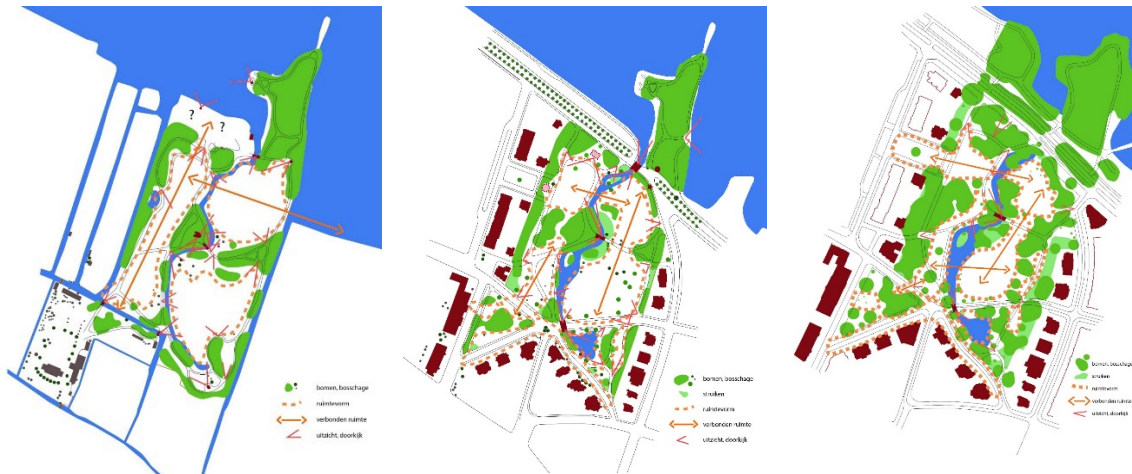
De buitenplaats Rozenburg behoorde achtereenvolgens aan verschillende eigenaren. De laatste familie liet een park aanleggen in landschapsstijl, waarbij een sloot werd omgevormd tot slingerbeek. Pieter Simon Madry maakte tussen 1816 en 1861 de hoofdstructuur. Vervolgens zorgde zoon Johannes Madry van 1861 tot 1892 voor verdere verfraaiing. De parkaanleg van Madry werd bepalend voor het ontwerp van het villapark. Stedenbouwkundige P. Verhagen wilde zoveel mogelijk van de aanwezige beplanting bewaren, opdat de nieuwe woonbebouwing direct aan een volwassen park kwam te staan. Aan zijn voorstel ging een lange planperiode vooraf waarin de aangekochte buitenplaats in delen werd verhuurd, voor agrarisch gebruik, een sociëteit, kuuroord voor tbc-patiënten en wandelpark voor betalende bezoekers. Al deze fasen zijn beschreven en geïllustreerd.

Hierna volgen enkele voorbeelden van kaarten en reconstructietekeningen.

Rozenburg 1819 kaart grens R'dam-Kralingen (SAR); Reconstructie landschapspark; Detail Plan P. Verhagen 1915 (SAR); Deel reconstructie 1914

Na de eerste aanleg is er nog veel gebeurd met het Rozenburgpark; tijdens WOII, maar ook later. De veranderingen worden in de CV beschreven en geanalyseerd. Hieronder drie kaarten die respectievelijk de ruimtelijke opbouw van het park van Madry, het park van Verhagen en Lebbink en het huidige park tonen.

In het onderzoek is veel aandacht besteed aan de bomen. Het bestaande bomenbestand is geïnventariseerd en uitgesplitst naar plantfase. De historische bomen zijn samen met andere nog aanwezige historische elementen op kaart gezet. In de aanbevelingen is als deeltwerking een herstelontwerp voor de oostrand opgenomen. Daarin spelen de historische bomen en het zicht op de villa's de hoofdrol. Hieronder de bomenkaart (links), de kaart historische elementen (midden) en het plantvoorstel (rechts).

